

21.12.2017

EOAK/4315/2016

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Håkan Stoor

UUDESTA TUPAKKALAISTA TIEDOTTAMINEN

1 KANTELU

Kantelija arvosteli kirjeissään uuden tupakkalain (549/2016) sähkösavukkeita koskevia säännöksiä sekä sosiaali- ja terveysministeriön (jälj. ministeriö tai STM) ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomaisen (Valvira) tiedottamista lain siirtymäsäännöksistä.

Kantelijan mielestä on väärin, että laissa on säännöksiä, jotka rajoittavat toimintaa takautuvasti 20.5.2016 alkaen, vaikka laki tuli voimaan vasta 15.8.2016. Laki on aiheuttanut vahinkoa hänelle ja muille suomalaisille kauppiaille.

Kantelijan mielestä Valviran tiedottaminen on ollut vaatimatonta. Esimerkiksi kunnan virkamiehillä ei elokuussa 2016 ollut tietoa laissa olevasta vähittäismyyntilupamenettelystä. Kantelija arvosteli myös ministeriön ja Valvira virkamiehiltä saamiaan neuvoja.

Lisäksi kantelija arvosteli Tullia sähkö tupakkatuotteiden nettituontia koskevasta tiedottamisesta ja puutteellisesta nikotiininesteiden maahantuonnin valvonnasta.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin sosiaali- ja terveysministeriön lausunto. Sen liitteenä on Valviran selvitys sekä seuraavien virkamiesten selvitykset:

- 1) lakimies - - - (STM)
- 2) johtaja - - - (STM)
- 3) neuvotteleva virkamies - - - (STM)
- 4) ylitarkastaja - - - (Valvira).

Selvityspyynnössä ministeriötä pyydettiin huolehtimaan siitä, että kantelija saisi vastauksen kirjeissään esittämiinsä kysymyksiin. Ministeriön kantelijalle 16.2.2017 lähettämä vastauskirje oli selvityksen liitteenä. Se sisältää myös yliproviisorin (Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea) vastauksen.

Kantelijalle varattiin tilaisuus antaa vastine hankittuun selvitykseen. Hän ei antanut vastinetta.

Ministeriö on siirtänyt oikeusasiamiehen käsiteltäväksi kantelijan 27.2.2017 ministeriölle lähettämän kirjeen.

3 RATKAISU

3.1 Uuden tupakkalain säätäminen

Uudistuksen valmistelu

Uudella tupakkalailla on pantu täytäntöön Euroopan unionin tupakkatuotedirektiivi¹. Direktiivi tuli voimaan 19.5.2014 ja sen täytäntöönpano-aika päättyi 20.5.2016.

Ministeriön valmisteleva luonnos uudeksi tupakkalaiksi lähetettiin laajalle lausuntokierrokselle 11.8.2015. Yhteenveto annetuista lausunnoista julkaistiin 29.5.2015. Sen mukaan sähkösavukevalmistajat esittävät lainsäädännölle vähintään kahden vuoden siirtymäaika.

Hallituksen esitys (HE 15/2016 vp) annettiin eduskunnalle 25.2.2016. Lain oli tarkoitus tulla voimaan 20.5.2016, jolloin direktiivi oli viimeistään pantava täytäntöön. Lain käsittely jatkui kuitenkin 22.6.2016 saakka. Tasavallan Presidentti vahvisti lain 29.6.2016, ja se tuli voimaan 15.8.2016.

Lakia korjattiin lainmuutoksilla 835/2016, joka tuli voimaan 6.10.2016, ja 1374/2016, joka tuli pääosin voimaan 1.1.2017.

Uudistuksen merkitys sähkösavukkeiden myynnin kannalta

Uudessa tupakkalaissa sääntelyn alaa laajennettiin kattamaan sähkösavukkeet, nikotiinesteeet sekä täyttösäiliöt ja nikotiinipatruunat. Aikaisemmin tupakkalakia oli sovellettu vain rajoitetusti tuotteiden markkinointiin. Nikotiiniesteisiin oli sovellettu lääkelakia. Uudistus merkitsee muun muassa seuraavaa:

- Tuotteiden ja niiden vähittäismyyntipakkausten tulee täyttää tupakkatuotedirektiiviin perustuvat laatuvaatimukset (lain 23-25 ja 36-38 §).
- Tuotteiden valmistajan tai maahantuojan on tehtävä Valviralle ennakoilmoitus viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille (26 §). Säännös perustuu direktiivin 20 artiklan 2 kohdan säännökseen.
- Tuotteiden rajat ylittävä ja Suomessa tapahtuva etämyynti kiellettiin (58 §).

Ilmoitusmenettelyä koskevat siirtymäsäännökset

Sähkösavukkeista ja täyttösäiliöistä, joita on laillisesti myyty tai muutoin luovutettu kuluttajille Suomessa viimeistään 20.5.2016, oli toimitettava ilmoitukset ja muut tiedot Valviralle viimeistään 20.11.2016 (121 §:n 1 mom.).

Myöhemmin säännöstä täydennettiin siten, että myös tiedot tuotteista, joita on myyty tai muutoin luovutettu kuluttajille tupakkatuotedirektiivin täytäntöönpanon määräpäivän ja tupakkalain voimaantulon välisenä aikana tuli ilmoittaa 1.3.2017 mennessä (121 §:n 2 mom. 1374/2016).

¹ EPNDir 2014/40/EU tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden valmistamista, esittämistapaa ja myyntiä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä sekä direktiivin 2001/37/EY kumoamisesta 3.4.2014.

Vähittäismyyntipakkauksia koskeva siirtymäsäännös

Lain 122 §:n mukaan sähkösavukkeita, joita ei ole täytetty valmiiksi nikotiininesteellä ja joiden vähittäismyyntipakkaukset eivät ole 36 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisia, saa kyseisten säännösten estämättä myydä ja muutoin luovuttaa kuluttajille 20.5.2017 saakka, jos tuotteet on valmistettu tai luovutettu vapaaseen liikkuvuuteen ennen 20.11.2016.

Siirtymäsäännös perustuu tupakkatuotedirektiivin 30 artiklan b-kohdan säännökseen. Hallituksen esityksessä todetaan, että direktiivin 30 artiklan siirtymäsäännös koskee sähkösavukkeita ja täyttösäiliöitä, mutta nikotiinin myrkyllisyyden ja riippuvuutta aiheuttavien ominaisuuksien vuoksi siirtymäsäännös olisi perusteltua rajata tupakkalaissa koskemaan vain sellaisia sähkösavukkeita, jotka eivät sisällä nikotiinia (HE 15/2015 vp, s. 134).

Etämyynnin siirtymäsäännökset

Kun laki tuli voimaan, tuotteiden etämyynti tuli kielletyksi. Sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden rajat ylittävän etämyynnin kieltöä tuli kuitenkin soveltaa vasta 1.1.2017 alkaen (120 §:n 7 mom.). Tämä johtui siitä, että tuotteiden kotimainen myynti voisi alkaa vasta kuuden kuukauden ilmoitusajan jälkeen. Ilman siirtymäsäännöstä olisi syntynyt tilanne, jossa rajat ylittävä etämyynti olisi kiellettyä, mutta tuotetta ei myöskään voisi ostaa kotimaassa, koska nikotiininesteitä koskevaa lääkelain mukaista myyntilupaa ei ollut voimassa Suomessa (HE 15/2016 vp, s. 133).

Siirtymäsäännöksestä oli kuitenkin jäänyt pois poikkeuksen säätäminen lain 65 §:n maahan tuontikiellosta, eli maininta siitä, että tuotteita sai vastaanottaa. Virhe korjattiin lainmuutoksella 835/2016, joka tuli voimaan 6.10.2016. Samalla siirtymäaikaa pidennettiin 30.6.2017 saakka. Lainmuutoksessa säädettiin myös Tullin takavarikoimien tuotteiden palauttamisesta.

3.2 Tiedottamisesta saatu selvitys

Sosiaali- ja terveysministeriö on lausunnossaan esittänyt pääasiassa seuraavaa

TM:n käsityksen mukaan kantelijan tyytymättömyys uuteen tupakkalakiin koskee ennen kaikkea sitä, että tupakkalain vastaisten sähkösavukelaitteiden myynti on lain mukaan tullut kielletyksi 15.8.2016 eli heti, kun laki on tullut voimaan. Kantelija esitti STM:n virkamiehille kritiikkiä siirtymäsäännöksen puutteesta jo hallituksen esityksen (HE 15/2016 vp) eduskuntakäsittelyn aikana, jolloin kantelijalle kerrottiin, että hän voisi halutessaan pyrkiä vaikuttamaan asiaan eduskunnan kautta. STM myös toimitti asiasta lisäselvitystä eduskunnalle. Eduskunta ei kuitenkaan muuttanut hallituksen esitystä tältä osin, eikä tupakkalakiin tullut siis siirtymäsäännöstä lainvastaisten sähkösavukkeiden myyntiä koskevalle kiellolle.

Ministeriö viittaa myös etämyyntiä koskevan siirtymäsäännöksen korjaamista koskevasta lainmuutoksista (835/2016) antamiinsa tiedotteisiin.

Valvira on selvityksessään esittänyt pääasiassa seuraavaa:

Tupakkatuotedirektiivin säännökset tuli saattaa kansallisella lainsäädännöllä voimaan 20.5.2016 mennessä. Kansallinen lainsäädäntö kuitenkin myöhästyi ja tuli voimaan vasta 15.8.2016. Unionin oikeuden mukaisesti direktiivin säännökset ovat olleet osittain suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä Suomessa 20.5.-14.8.2016 välisenä aikana. Koska kansallisen viranomaisen toimivallasta kuitenkin säädetään kansallisella lailla, Valvira ole voinut kyseisenä aikana valvoa direktiivin nojalla tulleita uusiin säännöksiin perustuvia tehtäviä. Direktiivin edel-

lyttämät ilmoitukset on kuitenkin ollut mahdollista tehdä kyseisenä aikana. Lain ja direktiivin eriaikaisuus on aiheuttanut osaltaan epäselvyyttä asiakaskunnassa.

Ennen lain voimaantuloa Valviran verkkosivuilla on ollut tietoa tupakkalain kokonaisuudistuksesta sekä linkki sosiaali- ja terveysministeriön ja eduskunnan asianmukaisille verkkosivuille. Lisäksi verkkosivuilla on ennen lain voimaantuloa tiedotettu mahdollisuudesta ilmoittaa sähkösavuketuotteista EU CEG-järjestelmän kautta, kuten direktiivissä edellytetään.

Uusi tupakkalaki vahvistettiin 29.6.2016. Valviran uudistetut verkkosivut julkaistiin lain voimaantulopäivänä 15.8.2016. Lisäksi jo ennen lain voimaantuloa julkaistiin usein kysytyt kysymykset -osio. Sieltä löytyivät vastaukset esimerkiksi sähkösavukkeiden etämyyntiä ja tuotteiden ilmoittamista koskeviin kysymyksiin.

Uutta tupakkalakia on käsitelty myös Valviran uutiskirjeissä. Lisäksi tiedottamisessa on hyödynnetty sosiaalista mediaa.

Kunnallisille viranomaisille Valvira on 1.8.2016 toimittanut ohjeet uuden lain toimeenpanosta ("Uusi tupakkalaki (549/2016) tulee voimaan 15.08.2016"). Myös lupahallintoa koskevat asiakirjapohjat uudistettiin ja koulutustilaisuuksia järjestettiin syksyllä 2016.

3.3 Neuvonnasta saatu selvitys

Ministeriön selvityksen mukaan ministeriön ja Valviran virkamiehet ovat vastanneet kaikkiin kantelijan esittämiin kysymyksiin paitsi silloin, kun yhteydenotossa ainoastaan on toistettu kysymys, johon aikaisemmin on vastattu.

Valviran selvityksen mukaan kantelijalle tai hänen yritykselleen on lähetetty heinä-joulukuussa 2016 yli parikymmentä sähköpostia ja hänen kanssaan on keskusteltu puhelimitse. Kantelijaa on neuvottu lainsäädännön tulkintaan liittyvissä kysymyksissä, selvennetty siirtymäajoista syntyneitä epäselvyyksiä ja hänelle on annettu ohjausta ilmoituksen tekemiseen EU CEG-järjestelmän kautta. Hänen tekemänsä ilmoitukset muista toiminnanharjoittajista on otettu harkintaan. Vastaukset on yleensä annettu nopeasti. Ainoastaan yhden selvityksen vastausaika on ollut 2,5 viikkoa.

Kantelijan arvostelemat ministeriön ja Valviran virkamiehet ovat antaneet omat selvityksensä (ks. edellä kohta 2).

3.4 Arviointi

3.4.1 Lain siirtymäaikaan liittyvät kysymykset

Kuten edellä on käynyt ilmi, tupakkalain vastaisten sähkösavukelaitteiden myynnille ei säädetty siirtymäaikaa. Myöskään kotimaiselle etämyynnille ei säädetty siirtymäaikaa. Siirtymäajan asettaminen direktiivin osoittamissa puitteissa on lainsäätäjän harkintavaltaan kuuluva asia. Oikeusasiamiehen toimivaltaan ei kuulu arvioida eduskunnan lainsäädäntövallan käyttöä. Sen vuoksi en voi ottaa kantaa asiaan.

Selvyyden vuoksi totean kuitenkin, että sähkötupakkatuotteille asetetun ennakoilmoitusajan alkaminen 20.5.2016, siis ennen kuin laki tuli voimaan, ei nähdäkseeni merkitse kantelussa tarkoitettua taannehtivaa lainsäädäntöä. Direktiivit luovat velvollisuuksia jäsenvaltion kansalaisille ja yrityksille vasta sen jälkeen, kun ne on pantu täytäntöön kansallisesti. Mikäli jäsenvaltio laiminlyö direktiivin täytäntöönpanon sille asetetussa määräajassa, kansalaiset voivat kuitenkin

tietyin edellytyksin vedota direktiivin säännöksiin jäsenvaltion viranomaista vastaan. Tämän vuoksi pidän asianmukaisena ja elinkeinonharjoittajien edun mukaisena, että direktiivin edellyttämät ennakoilmoitukset oli mahdollista tehdä jo ennen tupakkalain voimaantuloa.

3.4.2 Siirtymäajoista tiedottaminen

Oikeusohjeet

Tupakkalain 4 §:n mukaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen yleinen johto ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Lain 6 §:n mukaan Valvira ohjaa aluehallintovirastoja ja kuntia niille tämän lain perusteella kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Säännöksen 1 kohdan mukaan Valvira valvoo muun muassa sähkösavukkeiden, täyttösäiliöiden, nikotiininesteiden, höyrystettäväksi tarkoitettujen nikotiinittomien nesteiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden ainesosia, päästöjä, paloturvallisuutta sekä laatua ja teknisiä ominaisuuksia koskevien säännösten noudattamista.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki) 19 §:ssä säädetään viranomaisen tiedonantovelvollisuutta keskeneräisistä asioista. Pykälän 1 momentin mukaan viranomaisen on, jollei salassapitosäännöksistä muuta johdu, pidettävä saatavissa asiakirjoja, joista selviävät tiedot: 1) lainsäädännön uudistamista koskevan työn käynnistämisestä, sitä koskevasta toimeksiannosta, asetetusta määräajasta sekä valmistelusta vastaavasta henkilöstä;

Julkisuuslain 20 §:ssä säädetään viranomaisen velvollisuudesta tuottaa ja jakaa tietoa: Pykälän 1 momentin mukaan viranomaisen on edistettävä toimintansa avoimuutta ja tässä tarkoituksessa tarvittaessa laadittava oppaita, tilastoja ja muita julkaisuja sekä tietoaaineistoja palveluistaan, ratkaisukäytännöstään sekä yhteiskuntaoloista ja niiden kehityksestä toimialallaan. Pykälän 2 momentin mukaan viranomaisen on tiedotettava toiminnastaan ja palveluistaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa.

Kirjallisuuden mukaan tiedottamisen sisältö, muodot ja ajoitus määräytyvät tiedottamistarpeen mukaan (Mäenpää, Julkisuusperiaate, 2016, s. 308).

Eräässä aikaisemmassa päätöksessäni olen todennut, että tiedottamisessa on pyrittävä siihen, että viranomainen toteuttaa velvollisuutensa tuottaa ja jakaa tietoa toiminnastaan ja palveluistaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa mahdollisimman hyvin. Viranomaisen on huolehdittava siitä, että yleisen tiedonsaannin kannalta keskeiset seikat ovat saatavissa yleisessä tietoverkossa taikka muulla yleisön helposti käytettävissä olevin keinoin. (Oikeusasiamiehen päätös 30.12.2014, dnro 5337/4/13).²

Arviointi

Ensisijainen vastuu tupakkalain uudistamista koskevasta tiedottamisesta on julkisuuslain 19 §:n 1 momentin mukaan ollut valmistelusta vastanneella sosiaali- ja terveysministeriöllä. Valviralla on puolestaan pääasiallinen vastuu lain täytäntöönpanoon liittyvissä kysymyksissä. Viranomaisten työnjaon välinen rajanveto ei kuitenkaan ole yksiselitteinen. Sen vuoksi käsittelen seuraavassa sekä ministeriön että Valviran tiedottamista laissa olevista siirtymäsäännöksistä.

² Päätös on luettavissa osoitteessa www.oikeusasiamies.fi.

Ministeriön verkkosivuilla on julkaistu tiedotteita tupakkatuotedirektiivin valmistelusta ainakin 19.12.2012 alkaen ja tupakkalain uudistamisesta 8.9.2015 alkaen. Lausunnot 11.8.2015 lähetetyssä lakiluonnoksessa ja 25.2.2016 annetussa hallituksen esityksessä ei ehdotettu lain vastaisten sähkösavukelaitteiden myyntiin liittyviä siirtymäaikoja.

Tupakkalain eduskuntakäsittelyssä siirtymäaikoja koskeva asia oli esillä valiokuntakäsittelyssä, jossa kuultiin sekä tupakkateollisuuden että sähkötupakka-alan edustajia.³ Hallituksen esitystä ei kuitenkaan tältä osin muutettu. Sosiaali- ja terveysvaliokunta totesi kuitenkin, että ”uudessa tupakkalaissa on useita merkittäviä muutoksia muun muassa alan toimijoiden ja asuntoyhteisöjen kannalta, minkä vuoksi on välttämätöntä, että lainsäädännön soveltamisesta annetaan selkeät ohjeet” (StVM 7/2016 vp).

Nähdäkseni siirtymäsäännöksiä koskevan tiedottamisen tarve onkin lain voimaantulon aikoihin ollut ilmeinen. Se johtuu yhtäältä siirtymäsäännösten vaikeaselkoisuudesta ja toisaalta direktiivin täytäntöönpanon myöhästymisen oikeusvaikutuksista. Myös Valvira on selvityksessään todennut, että lain ja direktiivin eriaikaisuus on aiheuttanut osaltaan epäselvyyttä asiakaskunnassa.

Ministeriö tiedotti verkkosivuillaan direktiivin täytäntöönpanon myöhästymisen vaikutuksista 19.5.2016 (”Tupakkalain voimaantulo viivästyy – sähkösavukkeiden myynti edellyttää vielä lääkelupaa”). Kun kävi ilmi, että rajat ylittävää etämyyntiä koskeva siirtymäsäännös oli puutteellinen, ministeriö tiedotti asiasta 25.8.2016 (”Sähkösavukkeita ja nikotiininesteitä voi tilata ulkomailta vuoden loppuun asti”) ja 29.9.2016 (”Ulkomailta tilattuja sähkösavukkeita voidaan tuoda maahan kesäkuun 2017 loppuun asti”). Myös Valviran kunnan viranomaisille 1.8.2016 suunnatussa ohjekirjeessä on eräitä siirtymäsäännöksiin liittyviä ohjeita.

Sen sijaan en ole havainnut, että ministeriö tai Valvira olisivat tuottaneet elinkeinonharjoittajille suunnattua yksityiskohtaista tiedotetta lain siirtymäsäännöksistä. Erityisesti sähkösavuketuotteita koskevan ilmoitusvelvollisuuden merkitys markkinoilla jo olevien tuotteiden myyntiin näyttää aiheuttaneen epätietoisuutta. Tämä käy selvästi ilmi kantelusta. Kantelija viittaa muun muassa seuraavaan Valviran verkkosivuilla 10.8.2016 Usein kysytyt kysymykset -osiossa julkaisuun vastaukseen:

Onko markkinoilla olleisiin, uuden tupakkalain vastaisille sähkösavukelaitteille siirtymäaika?

Sähkösavukelaitteista, jotka olivat laillisesti markkinoilla ennen 20.5.2016, piti tehdä ilmoitus Valviralle 20.11.2016 mennessä. Jos sähkösavukelaitteesta ei ole tehty ilmoitusta em. päivään mennessä, laitteet eivät ole voineet olla markkinoilla 20.11.2016 jälkeen.⁴

Vaikka vastauksessa oleva tieto sinänsä pitää paikkansa, siitä voi mielestäni saada sen – virheellisen – käsityksen, että tupakkalain vastaisten sähkösavukelaitteiden myyntiä olisi lain voimaantultua voinut jatkaa, kunhan niistä olisi tehty ilmoitus 20.11.2016 mennessä. Todetakaan, että asiaa on kantelijan tiedustelun johdosta selvennetty hänelle sähköpostitse (ylitarkastajan vastaus kantelijalle 3.8.2016).

³ Ks. valiokuntien asiantuntijalausunnot (www.eduskunta.fi - HE 15/2015).

⁴ <http://www.valvira.fi/tupakka/usein-kysytyt-kysymykset> (luettu 18.12.2017).

Edellä kohdassa 3.2 saadun selvityksen perusteella ministeriön tai Valviran tiedottamista ei mielestäni kokonaisuutena tarkastellen voi pitää julkisuuslain vastaisena. Kun kuitenkin otetaan huomioon siirtymäsäännösten vaikeaselkoisuus ja suuri merkitys erityisesti elinkeinonharjoittajien kannalta, olisi mielestäni ollut perusteltua laatia niistä erillinen tiedote tai muulla tavalla tiedottaa niistä tehokkaammin kuin nyt on tapahtunut.

3.4.3 Kantelijan neuvominen

Hallintolain 8 §:ssä säädetään viranomaisen neuvontavelvollisuudesta: Viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Neuvonta on maksutonta.

Selvityksestä käy ilmi, että kantelija on ollut puhelimitse ja sähköpostitse yhteydessä sekä ministeriön että Valviran virkamiehiin. Olen perehtynyt kantelijalle annettuihin sähköpostivastauksiin ja virkamiesten hänen arvosteluunsa antamiin selvityksiin. Niiden mukaan kantelijan tiedusteluihin on vastattu samana tai seuraavana päivänä. Vastaukset on perusteltu asianmukaisesti.

Asiakirjojen perusteella ei ole ilmennyt, että kantelussa mainitut virkamiehet olisivat laiminlyöneet neuvontavelvollisuuttaan.

3.5 Muut kantelussa esitetyt asiat

Apulaisoikeusasiamies on ratkaisussaan 19.8.2016 (EOAK/3121/2016) tutkinut Tullin sähkösavukkeiden etämyyntiä koskevaa tiedottamista. Ratkaisun mukaan asiassa ei ollut aihetta epäillä, että Tulli olisi menetellyt lainvastaaisesti. Tämän vuoksi en ole tässä ratkaisussa käsitellyt asiaa uudelleen.

Muut kantelussa esitetyt asiat eivät anna aihetta toimenpiteisiin. Viittaan tältä osin edellä esitettyyn ministeriön ja Valviran virkamiesten omista selvityksistä ja kantelijalle 16.2.2017 lähetystä kirjeestä ilmeneviin perusteluihin.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.4.2 esittämäni ohjaavan käsityksen sosiaali- ja terveysministeriön sekä Valviran tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän heille jäljennöksen tästä päätöksestäni.